بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިޔުންގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-A/19
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލް
- އިސްތިއުނާފު ބައްދަލުވި ފަރާތް: ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ވަގުތީ އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިހާޒް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ނިމުނު ތާރީޚް: 26 ޝަޢުބާން 1443 / 29 މާރިޗު 2022

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އޮބްޒާވޭޓަރީ ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯނު: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt·gov·mv ވެބްސައިޓް: www·highcourt·gov·mv

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރުވުނު ތާރީޚް:

13 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1443

16 ޖެނުއަރީ 2022

އިސްތިއުނާފުކުރުވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: B4-CR2/VA/2021/02
- ނިންމި ތަން: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ވަގުތީ އަމުރު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 09 ޑިސެމްބަރު 2021
- ނިމުނު ތާރީޚް: 16 ޑިސެމްބަރު 2021

މަރަހި- ވަގުތީ އަމުރު- ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ އުސޫލު ސާބިތުވުމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު ގެ ރައުޔު، މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް އާއި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް ތާއީދު ކުރައްވައެވެ.

ވަޤާއިޢު:

1. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR2/VA/2021/02 "ވަގުތީ އަމުރު" ގައި އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ، ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއެއްގޮތަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ނޫން ކަމުގައި ބުނެ އެނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލް ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލެވުނު މައްސަލައެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް (ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު C-0793/2008) އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ މައުޟޫޢީ މައްސަލަ

2. ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް (އެޗް.ޑީ.ސީ) ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4313/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިން ބެލުނު މައުޟޫޢީ މައްސަލައިގައި، 2021 ޑިސެމްބަރު 8 ވަނަ ދުވަހު، މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން އެޗް.ޑީ.ސީއަށް ސިޓީއެއް ފޮނުއްވައި، އެޗް.ޑީ.ސީގެ ނަމުގައި ހުޅުމާލެ ފޭސް 1 އަދި ފޭސް 2 އަކަށް ހަވާލުކޮށްފައިވާ ބިމުގެ ރަޖިސްޓްރީތައް މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުން ބާޠިލްކޮށްފައިވާ ކަމުގައި އަންގާފައިވާކަމަށާއި، މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މިނިސްޓްރީގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 40 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 233 ވަނަ މާއްދާއާއި، ބިމުގެ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާއާއި، އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ ގޮތުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގެ 56-2 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޚިލާފަށް އެ ކައުންސިލުން ނިންމާފައިވާ ފައިސަލާ ޤާނޫނީ ނިންމުމެއް ކަމުގައިވާތީ، އެޗް.ޑީ.ސީގެ ނަންބަރުތަކުގައި ހުޅުމާލެ ފޭސް 1 އަދި ފޭސް 2 އަކަށް ހަވާލުކޮށްފައިވާ ބިމުގެ ރަޖިސްޓްރީތައް މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުން ބާޠިލުކުރުމަކީ ޚިލާފު ޤާނޫނީ (ultra vires) ނިންމުމެއް

ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުން ނިންމާފައިވާ ފައިލު ޤާނޫނީ ނިންމުމާ ގުޅިގެން އެޗް.ޑީ.ސީއަށް ލިބިދޭން އެންމެހާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމުގެ ޙައްޤު އެޗް.ޑީ.ސީއަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުން އެދި އެޗް.ޑީ.ސީގެ ފަރާތުން މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ ކޮށް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައެވެ.

ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ޝުރޫޢުކުރުމަށް އެދުނު ވަގުތީ އަމުރު:

3. އެޗް.ޑީ.ސީ ގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި އެދިފައިވަނީ އެޗް.ޑީ.ސީ ގެ ފަރާތުން އެ ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ބުނެވުނު މައްސަލައިގެ މައްޗަށް ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން، މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުން 08 ޑިސެމްބަރު 2021 ވަނަ ދުވަހު ނިންމާފައިވާ ސަބަބުން އެޗް.ޑީ.ސީއިން ފަށައިފައިވާ މަދަނީ އެއްބަސްވުންތަކާއި، އެޗް.ޑީ.ސީއިން ފަށައިފައިވާ ކޮށް އެއްބަސްވުންތަކާއި އެޗް.ޑީ.ސީ އިން ހިޔާވަހި "ކޮންސޯ-ޕްލޮޓް" ބާރުވެރިކަން ދުއްވުމުގެ ބޭނުން އިޖުތިމާޢީ ޙިމާޔަތް، އެގޮތަށް ބާރުވެރިވެގެން ދެފުށުގެ އެއްބަސްވުމަށް، އެޗް.ޑީ.ސީއާއި ދުވަހި ދުއްވާލެވުން ނިންމުމަށް ޕްރޮޖެކްޓް އެއްބަސްވުމާ ދެ ކޮޓަރި ހިމެނޭ ވޭތުވެދިޔަ ސަރުކާރު ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިސްތިޢުމާލުތަކުން ނިންމުމަށް ބަދަލުކުރުން ޕަބްލިކްކުރުމަށާއި، އެނިންމުން ތަންފީޛު ކުރުމުގެ ގޮތުން ދުއްވާލާ އެއްވެސް އިދާރާއަކުން އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމަށާއި، ހުޅުމާލޭގެ ބިމުގެ މިހާރުގެ ސަރަޙައްދުތަކުން ހިޔާވަހިކަމުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތައް އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމަށާއި، ހުޅުމާލެ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ގޮތުން ބިންތައް އިސްތިޢުމާލުކުރާ ބިމުގެ ގޮތުން އެޗް.ޑީ.ސީ އިން ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމަކަށް ހުރަސްއެޅޭގޮތަށް އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމާއި ފަރާތްތަކާއި ޕްރޮޖެކްޓް ސަރަޙައްދުގެ މައްސަލަ ފަހުގެ ދަށުން އަމުރު އަމުރުކޮށްދިނުމުގެ ވަގުތީ އަމުރަކަށެވެ.[1]

[1] ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި "ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފޯމު" ގެ 6,1 ވަނަ ނަންބަރު

ވަގުތީ އަމުރާމެދު ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައެޅިގޮތް:

4. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR2/VA/2021/02 ވަގުތީ އަމުރުގައި ބުނެފައި އޮންނަނީ "....... ދެންފަހެ، ބުނެވިދިޔަ ގޮތުގެ މައްޗަށް ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅި މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 4313/Cv-C/2021 ދަޢުވާއާގެ މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެން، މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ 04 ވަނަ ދައުރުގެ 30 ވަނަ ރަސްމީ އާންމު ޖަލްސާއިން، ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ނަމުގައި ހަވާލުކުރައްވާ ހުޅުމާލެ ފޭސް 1 އަދި ހުޅުމާލެ ފޭސް 2 ގެ ދެ ރަޖިސްޓަރީ ބާޠިލް ކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ޤަރާރުތަކުން ފަސްކުރުމަށާއި، މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މި ނިންމުން ތަންފީޛު ކުރުމުގެ ގޮތުން ދައުލަތުގެ އެއްވެސް އިދާރާއަކުން އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމަށާއި، ހުޅުމާލޭގެ ބިމުގެ މިލްކުވެރި ފަރާތުގެ ޙައިސިއްޔަތުން ލިބިފައިވާ އެންމެހައި ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކާއި، ބިމާއި ގުޅިގެން ކުރަމުން އައި އެންމެހައި ކަންކަމާއި، ހުޅުމާލޭ ތަރައްޤީ ކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން އެޗް.ޑީ.ސީއިން ކުރަމުން އައި ކަންކަމުން ހުރަސްއެޅޭފަދަ އެއްވެސް ކަމެއް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ނުކުރުމަށާއި، ކުރަމުންދާނަމަ އެކަމެއް ހުއްޓުވައި ދިނުމަށް ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އެންމެހައި އިދާރާތަކަށާއި، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ މައްޗަށް އަންގާ އަމުރުކޮށްދެއްވުން." މިފަދައިންނެވެ.

5. މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލް ގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރައްވަމުން ހުށަހަޅުއްވައިފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR2/VA/2021/02 ވަގުތީ އަމުރެވެ.

އިސްތިއުނާފާ ނުކުރާތީއަށް:

6. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR2/VA/2021/02 "ވަގުތީ އަމުރު" ގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތް ނުވާކަމަށް ބުނެ އެނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި 3 (ތިނެއް) ނުކުތާއެވެ.

6.1- ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމާއި ވަގުތީ ފިޔަވަޅު އެޅުމާބެހޭ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާއި، "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ" ނަކަލްސިޓީ ދިމިޝްޤު (އަލްޖަރީދާ) ވ.އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން" ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ "ޒަރީނާ އަބްދުއްރަޝީދު އަބްދުالله / ހ.ހުވަދޫގެ ވ. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން" ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގެ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރަކަށްވާނެކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއާއި،

6.2- ސިވިލް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ ވަގުތީ އަމުރުގައި ބާޠިލްކޮށްފައިވާ ހުކުމާއި އަދި ހުކުމާއި (ޒޯން 2 އިން ހިއްސާވާފައިވާ ބިން) ހިމެނޭ ރަޖިސްޓްރީތަކަށް މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުން ބާޠިލްކޮށް ނިންމުމުގެ ކުރިންވެސް ބާޠިލް ރަޖިސްޓްރީތަކެއްކަން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަން ބަލާނުލާ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެކި ފަރާތްތަކަށް ރަޖިސްޓްރީކޮށްދީފައިވާ ބިންތަކާއި އެބިންތަކަށް ވަދެ ނިކުތުމަށް މަގުތައް އުނިކުރެވުނު ސަބަބުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ބާޠިލްވާފައިވާ ރަޖިސްޓްރީތަކަކަށް ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭތީކަން ބިމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާއާއި އާ ޚިލާފަށް އަމުރު ނެރުއްވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއާއި

6.3 ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތަކުގެ ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގެ 39 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 42 ވަނަ މާއްދާއާ ދެމެދު ހިމެނޭ މާއްދާތަކުގެ ބާރު ކައުންސިލްތަކަށް އަދި އެޤާނޫނުގެ 56-1 އާއި ޚިލާފަށް ސިވިލް ކޯޓުން އަމުރު ނެރުއްވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

7. ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައެއްގައި ވަގުތީ އަމުރަކަށް ނުވަތަ ވަގުތީ ފަރުވާއަކަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން އެފަދަ އަމުރަކާމެދު ކޯޓުން ބަލާނީ ކަނޑައެޅޭ މުއްދަތަކަށް މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ މައުޟޫޢީ ބައިތައް ނުވަތަ ޒާހިރީ މަރުހަލާގެ ސާބިތުކުރާ ނުވަތަ ނަފީ ކުރާނެ މަޢުލޫމާތެއް ނެތްނަމަ. ވަގުތީ އަމުރެއް ނުވަތަ ވަގުތީ ފިޔަވަޅެއް އެދުމުގެ މަޤްސަދަކަށްވާނީ ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކާގުޅޭ ޝަރީޢަތުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅެންދެން މައްސަލަ ހުށަހެޅިއިރު ކަންހުރި ހާލަތު އެގޮތުގައި ވަގުތީ އަމުރެއްގެ ދަށުން ދަމަހައްޓަން ޖެހޭތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ކަނޑައެޅުމެވެ. މިގޮތުން ކަނޑައަޅާ ކަނޑައެޅުމުގައި މައްސަލައިގައި ހުރިހާ ކަރުދާސްތައް، އެ ހުރިހާ މަދުކޮށް ހާސިލުކުރެވޭ ހިނގައިދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރިކަން ނުވަތަ ނުހުރިކަން އަދި ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް ނުވަތަ ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެ ނުދިނުމަށް މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަން ނުވަތަ ނުލިބޭކަން ބަލައި ލިބިދާނެކަމުގައިވާ ގެއްލުމުގެ ބޮޑުމިން ގެއްލުމުގެ އަނބުރާ އިޞްލާޙުކުރެވޭނެ އޮތް މިންވަރެއް ވަޒަންކުރުމަކީ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަމެއްކަމުން ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ ގޮތުން ހިނގުމާބެހޭ ގަވާއިދު (6)ގެ 295 ވަނަ މާއްދާގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި (5) ވަނަ ނަންބަރަށް ބަލާލުމުން އެނގެއެވެ.

8. ވަގުތީ އަމުރުތައް ނެރުމުގައި ކޯޓުން ފުރިހަމަވާންޖެހޭ އުސޫލު ޝަރުތުތަކާއި ވާކަމަށް ބަޔާންކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާގައި ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ އުސޫލު ޝަރުތުތަކަކީ ކޮބައިކަން ބަޔާންކުރައްވައިފައެވެ. އެގޮތުން ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ޝަރުތުތަކަކީ؛[2]

1. ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް، ޒާހިރީ ގޮތުން ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ މައުޟޫޢީ ޙައްޤެއް ނުވަތަ ޒާހިރީ މަސްލަހަތެއް އޮތުމުގެ އިޙްތިމާލު ފާޅުކަން ބޮޑު ގޮތެއްގައި ދައްކައިދެވިގެންވުން *(fumus boni iuris)*؛

[2] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރު.

2. ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމަކާނުލާ އަސްލު މައުޟޫޢީ ދަޢުވާ ލަސްވެގެން ހިނގައްޖެނަމަ ކުރިމަތިވާނެ ނުރައްކަލެއް އޮތުން (periculum in mora)؛

3. ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަކީ އެފަދަ އަމުރަކަށް އެދުމުގެ "ސިފަތް" (capacity) ނުވަތަ ޙައިޘިއްޔަތު ޤާނޫނީ ގޮތުން ލިބިގެންވާ ފަރާތެއްކަމުގައި ވުން.

9. ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން މިހިނދަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުން ބަލަމުންދާ މައިގަނޑު ދެ މަސްދަރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަކްލަސްބީޗް ލިމިޓެޑް ވ. އެންޓީ ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން މައްސަލައާއި ޝަރީޢަތް ކުރުމާއި ބެހޭ ގޮތުން ހިނގާ ޤަވާއިދުގެ ކުރިން ބަޔާންކުރެވުނު މާއްދާއެވެ.[3]

10. ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ކޮންމެ މައްސަލައަކުވެސް ވަކިން ބަލައި ވަޒަންކުރަންޖެހޭނީ މައްސަލައެކެވެ. މިގޮތުން ކުރިން ބުނެވުނު ޝަރުޠުތައް ހަމަވާ ގޮތުން ވަގުތީ އަމުރުގެ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި ކޯޓުން އަމަލުކުރާ ގޮތުގައި މައްސަލައިގެ ޙަޤީޤަތާއި މައްސަލައިގެ ވަށައިގެންވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލައި ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ޢަމަލުކުރާ އުސޫލަކީ ޙާލަތާއި މައްސަލައިގެ ތަބީޢަތާއި ގުޅޭ ގޮތުން ބަދަލުވަމުންދާ ގޮތަށް އަންނަ އުސޫލުތަކެކެވެ. ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝަރުޠުތައް އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިފަތް ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް ތަންފީޛު ކޮށްފައިވާ ގޮތާއި ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު،

10.1 މި މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢުގައި ބެލޫ ކަމަކީ، ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ ދެ ބިމެއްގެ މައްސަލަ ކަން އެނގެއެވެ. މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުން ބާޠިލުކުރިކަމަށް ބުނަނީ އެ ބިމުގެ ރަޖިސްޓަރީތަކެވެ. މިހެންކަމުން ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުމަށް އެދި

[3] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރިޕޯޓެޑް ޖަޖްމަންޓް އެންޑް ސަރވިސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ.މިނިސްޓްރީ ބައްދަލު މައްސަލައިގެ 22 ވަނަ ނަންބަރު.

ސިވިލް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑަށް ބަދަލުކުރުމަށް ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދުމުގެ ސިފަތުގައި (Capacity) އޮތް ފަރާތެއްކަން މި މައްސަލައިގައި ދަށުކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދައުވާއާއި މި މައްސަލައިގައި ހަވާލާދީފައިވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ.

10.2 މި މައްސަލައިގައި ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުވާގެ އަސްލު ބިނާވެގެންވާ މައުޟޫޢުގެ މައްޗަށް ބަލައިދީ، މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢުގައި ބެލެވިގެން ދަނީ ހުކުމާއި ޤާނޫނު 1 އަދި ޤާނޫނު 2 ގެ ބަދަލުން ހަމަޖެހިފައިވާ ތަރުތީބެއް މާލީ ސިޔާސަތު ކަމުންސިފުން ބާކީހުރި މައްސަލައެވެ. މިއީ ސިފަ ގޮތުގައި އަދި ނުސިފަ ގޮތުގައި އެކަމުގެ ސަބަބުން ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް އަށް އަސަރުކުރާނެކަމެކެވެ. ހުށަހެޅުއްވި މައްސަލައިގެ މައުޟޫއުގެ މައްޗަށް ބަލައިރު ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް އަށް ގާނޫނީ ގޮތުން ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ މައުޟޫއެއް ހިނގައި ގާނޫނީ މަރުޙަލާއެއް އެކުލެވޭ ޤާނޫނީ ފަރުދެއް ކަމުގައި ގޮތުން ހިއްސާވާ ސިފައިގައި ދެކޭގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެން އެބައޮތެވެ.

10.3 ވަކީލު އަމުރަކަށް އެދޭ ސަބަބު ބަޔާންކުރަމުން ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން ދައުވާކުރައްވާ ވަރަކަށްކަން އަދި ހުށަހެޅުއްވާ ކަންކަމުގެ މައްސަލައާ ވަކިއެގެން ހުރިކަންތައް ބެލުމުން މި މައްސަލައިގައި ވަކީ އަމުރެއް ނެރެންޖެހިފައި، އިޚާރަ ނެރުއްވުމަށް ނުވަތަ އިސްލާހު ނެރުއްވުމަށް ގޮތުގެއް ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑަށް ލިބިގެން ހިނގައިދާނެކަން އެނގެއެވެ. މި ގޮތުން ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ދައުވާގައި ބަޔާން ކުރާ ތަނަކީ ނުވަތަ މައުޟޫއުގައި ފާހަގަކުރާ ބިމަކީ، އެކަށީގެންވާ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް ތަޙުޤީޤުކުރާ މައްސަލައިގެ ބަޔާނެވެ، ބިންވެރިކަމާއި، ބިން ދަތުރުކުރާމާއި އަދި ބިމާގުޅޭ ގޮތުން ތަފާތު މުޢާމަލާތް

ކުރަމުންދާ ތަޙުޤީޤަކަށް އަސަރުކޮށް އޮޅުވާލައި ކޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާކަމީ މި މައްސަލައާއިގުޅޭ ގޮތެއް ނުނިމިދިޔަސް އެހެން ފަރާތަކުން މި ބިލުގެ މިލްކުވެރިކަމަށް ވަރުއޮތްނަމަ އެކަމުގެ ސަބަބުން މި މައްސަލައިގެ ހުކުމްގެ ގޮތުގައި ނުވެ ތިންވަނަ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކަށްވެސް އެކަމުގެ ސަބަބުން އަސަރުކުރާނެ އަސްލާ އިޢާދަކުރަން ދަތި އަދި އުނދަގޫ ގެއްލުންތަކެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމުގެ އިޙްތިމާލު ފާޅުކަން ބޮޑު ގޮތެއްގައި ފެންނާން އެބައޮތެވެ. ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގެ ސަބަބުން، ދައުލާ ލިބޭ ފައިދާއަށް ލިބޭ ގެއްލުމާއި އުނދަގޫތައް ވަގުތީ އަމުރު ނުނެރުމުން، ދައުލާ ކަރާ ފައިދާއަށް ލިބޭ ގެއްލުމާއި އުނދަގޫތަކާ ވައްކަން ބަލާއިރު، މިމައްސަލައިގައި، ދައުލަތާ ފާއިދާއަށް ލިބޭ ގެއްލުމާއި އުނދަގޫތަކާ މިންވަރު ދައުލާ ލިބޭ ފާއިދާއަށްވުރެ ބޮޑުވުމުގެ ފުރުސަތު އެބައޮތްކަން އެނގެއެވެ.

11. ބުނެވުނު ސަބަބުތަކުގެ އުފަދައިން ހުކުމުން ސިވިލް ކޯޓުން ވަގުތީ އަމުރު ނެރުއްވައިވަނީ ވަގުތީ އަމުރެއް ނިޔުމުގައި ޝަރީޢަތުން ބަލަންޖެހޭ އެންމެހައި ކަންކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާގައި ފަނޑިޔާރުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ މަބްދައުތަކާއި ޚިލާފަށް ކަމުގައި ބެލެވޭކަށްނުވެއެވެ.

12. ވީމާ، އިސްތިއުނާފު ސަބަބުތަކުގެ އުފަދައިން ހުކުމުން މި މައްސަލައިގައި އަމުރުތަކުގެ ތަރުތީބު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR2/VA/2021/02 ވަގުތީ އަމުރުން ނެރުއްވާފައިވާ ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަން ތަކެއް ނެތްކަމުގައެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ދިޔަ ސަބަބުތަކާއި އެފަދައިން ހުރުމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR2/VA/2021/02 ވަގުތީ އަމުރަކަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަމަށް ނިންމާފައި ކަނޑައަޅައި އޯޑަރުގެ މަތީން މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް